

Korte beschrijving van het VN-Vrouwenverdrag

VN-Vrouwenverdrag

Op 18 december 1979 kwam tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties het 'Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie jegens vrouwen' tot stand. Dit verdrag - in Nederland meestal aangeduid als 'het (VN-)Vrouwenverdrag' - verplicht de lidstaten alle vormen van discriminatie van vrouwen uit te bannen. En op politiek, sociaal, economisch en cultureel gebied beleid en wetgeving tot stand te brengen om te verzekeren dat de mensenrechten en fundamentele vrijheden van vrouwen worden gewaarborgd.

Inhoud:

1 Verplichtingen

- a. Doelstellingen
- b. Specifieke bepalingen, artikel 6 - 16
- c. Artikel 1 - alle vormen van discriminatie van vrouwen
- d. Artikel 2 - beleid en wetgeving
- e. Artikel 3 - passende maatregelen
- f. Artikel 4 - Tijdelijke positieve maatregelen
- g. Artikel 5 - sociale en culturele gedragspatronen, moederschap

2. Betekenis voor de multiculturele samenleving

1. Verplichtingen

Wat is er in het VN-Vrouwenverdrag bepaald?

1a. Doelstellingen

Samenvattend bevatten de artikelen 1-5 drie doelstellingen:

1. De eerste doelstelling is het voorkomen dat vrouwen slachtoffer worden van directe of indirecte discriminatie in wetgeving en beleid.
2. De tweede doelstelling is verbetering van de positie van vrouwen.
3. De derde doelstelling betreft het uitbannen van stereotypering van de seksen.

Deze drie doelstellingen, die volgen uit de algemene artikelen 1-5, zijn ook van belang voor het vaststellen van de inhoud van de overige specifieke mensenrechtenbepalingen van het Verdrag.

1b. Specifieke bepalingen

In de artikelen 6-16 van het VN-Vrouwenverdrag vinden we specifieke mensenrechtenbepalingen met betrekking tot:

- uitbuiting en prostitutie
- actief en passief kiesrecht
- vertegenwoordiging in internationale organisaties
- nationaliteit
- onderwijs
- arbeid
- gezondheidszorg
- deelname aan economisch en maatschappelijke leven
- positie van plattelandsvrouwen
- gelijkheid voor de wet en huwelijk

Op al deze terreinen, die zowel sociale, culturele en economische als burger- en politieke mensenrechten betreffen, mogen vrouwen niet worden gediscrimineerd, dient hun positie te worden verbeterd en dienen seksestereotyperingen te worden uitgebannen.

1.c Alle vormen van discriminatie van vrouwen

Artikel 1 van het Verdrag verplicht de verdragsstaten alle vormen van discriminatie van vrouwen op politiek, economisch, sociaal, cultureel gebied of welk ander gebied dan ook uit te bannen. De definitie van discriminatie in artikel 1 van het Verdrag is zeer ruim: 'Voor de toepassing van dit Verdrag wordt onder 'discriminatie van vrouwen' verstaan elke vorm van onderscheid, uitsluiting of beperking op grond van geslacht, die tot gevolg of tot doel heeft de erkenning, het genot of de uitoefening door vrouwen van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel gebied, op het terrein van de burgerrechten of welk ander gebied dan ook, ongeacht hun huwelijkse staat, op de grondslag van gelijkheid van mannen en vrouwen aan te tasten of teniet te doen.'

1d. Beleid en wetgeving

Verdragsstaten zijn ingevolge artikel 2 verplicht beleid en wetgeving tot stand te brengen om te verzekeren dat de mensenrechten en fundamentele vrijheden van vrouwen worden gewaarborgd. Ook is in dit artikel bepaald dat de overheid alle maatregelen moet nemen om discriminatie van vrouwen door burgers onderling uit te bannen.

Passende maatregelen

Verdragsstaten moeten alle passende maatregelen nemen om de volledige ontplooiing en ontwikkeling van vrouwen te verzekeren, zodat voor vrouwen de uitoefening en het genot van de rechten van de mens op gelijke voet met mannen is gewaarborgd (artikel 3).

Tijdelijk positieve maatregelen

Om dit te bereiken mogen verdragsstaten ook tijdelijk positieve maatregelen nemen (artikel 4 lid 1). De maatregelen die verdragsstaten onder de artikelen 3 en 4 kunnen nemen variëren van het aannemen van vrouwen bij gelijke geschiktheid voor een bepaalde functie tot het reserveren van een bepaald aantal functies voor vrouwen door middel van quota. Het idee achter deze bepalingen is dat het niet

voldoende is om vrouwen hetzelfde als mannen te behandelen als vrouwen een achterstand hebben. Op die wijze zou immers die achterstand niet worden opgeheven, maar juist in stand worden gehouden. In die situaties is het van belang dat staten maatregelen nemen om deze achterstand van vrouwen op te heffen.

Sociale en culturele gedragspatronen

Daarnaast zijn verdragsstaten onder het VN-Vrouwenverdrag verplicht om alle passende maatregelen te nemen om de sociale en culturele gedragspatronen van mannen en vrouwen te veranderen om vooroordelen over de rollen van mannen en vrouwen die gebaseerd zijn op de gedachte van minder- of meerderwaardigheid van één van de geslachten uit te bannen (artikel 5a).

Moederschap

Verder dienen verdragsstaten alle passende maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat het moederschap wordt gezien als een sociale functie en dat de gezamenlijke verantwoordelijkheid van mannen en vrouwen bij het grootbrengen en ontwikkelen van hun kinderen wordt erkend (artikel 5 (b)). Artikel 5 is een opmerkelijke bepaling in het VN-Vrouwenverdrag. Door deze bepaling wordt er een verband gelegd tussen de traditionele opvattingen over de rolpatronen van mannen en vrouwen en discriminatie van vrouwen. Het doel van deze bepaling is om ervoor te zorgen dat vrouwen niet slechts als (toekomstige) moeders worden beschouwd en overeenkomstig beperkt worden in hun persoonlijke en maatschappelijke mogelijkheden.

Uit de bovenstaande vijf algemene bepalingen blijkt dat het Vrouwenverdrag er niet alleen op is gericht om formele gelijkheid tussen mannen en vrouwen te bereiken maar ook een gelijke situatie voor mannen en vrouwen te realiseren.

Verdragstekst van het VN-Vrouwenverdrag

2. Betekenis voor de multiculturele samenleving

‘Verkenningen van de betekenis van het VN-Vrouwenverdrag voor de multiculturele samenleving’
Publicatie onder redactie van mr. R. Holtmaat (oktober 2002)
<https://www.boekenplatform.nl/een-verdrag-voor-alle-vrouwen-31808>

Deel 1

een beschrijving van de normen die het VN-Vrouwenverdrag behelst

- de wijze waarop door het uitvoeringscomité van het Verdrag (CEDAW) in New York toezicht wordt gehouden
- een inventarisatie van de belangrijkste knelpunten van zwarte, migranten- en vluchtelingenvrouwen in de Nederlandse samenleving
- een analyse van de vraag in hoeverre de geschetste problemen ook in het actuele politieke en maatschappelijke debat over de multiculturele samenleving voorkomen, of dat dit debat over heel andere zaken gaat.

Deel 2: thema's

In deel 2 komen zeven thema's aan de orde die uitdrukkelijk onder het bereik van het VN-Vrouwenverdrag vallen:

- a. geweld tegen vrouwen
- b. het recht op gezondheid
- c. de problemen van asielzoeksters in opvangcentra
- d. de positie van vrouwen die als vreemdeling in Nederland verblijven
- e. de positie van vrouwen met een buitenlandse partner
- f. politieke participatie van vrouwen
- g. de combinatie van arbeid en zorg in het perspectief van levensloop

Nabeschuiving

In de nabeschuiving van de hand van de eindredacteur tenslotte, worden achtergrond en uitgangspunten van het project nader uiteengezet. De hoofdlijnen van de uitkomsten van dit verkennende onderzoek worden geschetst, met bijzonder aandacht voor de vraag wat nu (in theorie en in praktijk) de meerwaarde is van het Vrouwenverdrag vergeleken met andere nationale en internationale discriminatieverboden.

Downloaden publicatie